

[Webináře a podcast k tématu udržitelnosti](#) [1]

Autor:

- [BOŠKOVÁ, Milli](#) [2], [GREGUŠKOVÁ, Zuzana](#) [3], [NEKOLOVÁ, Kateřina](#) [4], [PITAŠOVÁ, Barbora](#) [5]

Číslo:

- [2021, ročník 30, číslo 2](#) [6]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [7]

Klíčová slova:

- [udržitelný rozvoj](#) [8]

Region:

- [01 Praha](#) [9]

Na základě spolupráce [pražské organizace SKIP](#) [10] a [Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy](#) [11] se na počátku roku 2021 uskutečnily dva webináře a vznikl podcast vztahující se k udržitelnosti. Vzdělávací aktivity měly velmi dobrý ohlas a jsou zpřístupněny pro další využití.

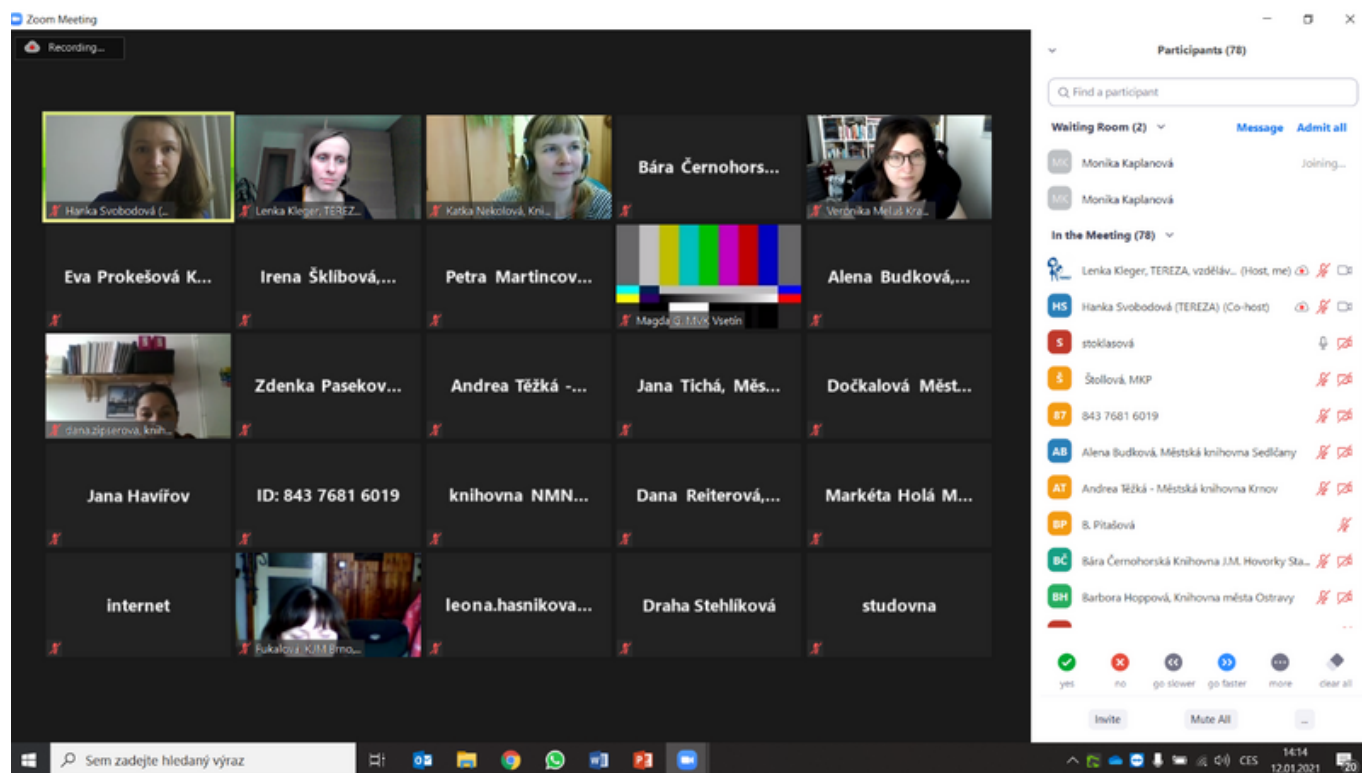
Původně bylo v plánu připravit celodenní konferenci na uvedené téma; vzhledem k epidemické situaci se však záměr musel přizpůsobit situaci, a tak se místo jedné větší akce v Klementinu konaly menší akce online.

V rámci předmětu Informační a knihovnické služby vznikl projektový tým, skládající se ze tří studentek a jedné lektorky. Celý tým se vzhledem k okolnostem nikdy nesešel naživo a veškerá komunikace probíhala přes videohovory. Výběr témat byl podpořen dotazníkovým šetřením Udržitelnost v knihovnách, které probíhalo na podzim 2020 při přípravě knihovnického tématu roku pod vedením Elišky Bartošové a skupiny pro udržitelnost. V potaz se bralo to, aby výstupy byly k dispozici hned zpočátku roku a mohly dlouhodobě sloužit jako podklad pro kolegy a kolegyně z knihoven z celé republiky.

Webinář Jak na environmentální akce pro děti v knihovně?

Webinář Jak na environmentální akce pro děti v knihovně? proběhl 12. ledna 2021 na platformě Zoom. Vedly ho dvě zkušené odbornice ze [vzdělávacího centra TEREZA](#) [12], které se zaměřuje na propojení vzdělávání a životního prostředí. Historie této organizace sahá až do roku 1979 a dnes vzdělává přes 100 000 dětí a spolupracuje s více než 800 školami. Na webináři představily lektorky Lenka Kleger a Hana Svobodová možnosti, jak knihovny mohou využít jejich metodiky v oblasti environmentálního vzdělávání dětí. Hana Svobodová, absolventka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, je spoluautorkou [metodiky o metodě badatelsky orientovaného vyučování](#) [13] a zabývá se také ochranou mořských želv hlavně v Indonésii a tím, jak udržitelně cestovat. Lenka Kleger studovala ochranu životního prostředí a environmentální studia v Praze i dánském Aarhusu a je

koordinátorkou mezinárodních environmentálních projektů ve vzdělávacím centru TEREZA.

[14]

Webinář *Jak na environmentální akce pro děti v knihovně?* (zdroj: Lenka Kleger)

[15]
Hana Svobodová při webináři (zdroj: nahrávka webináře)

Co se Vám vybavilo, když jste slyšeli témata dnešního webinaru: učení venku, bádání a udržitelný životní styl?

[16]

Asociace účastnic webinaru k avizovaným tématům (zdroj: Mentimeter)

Na webinaru lektorky představily zkušenosti s venkovními programy, představily jednotlivé kroky badatelského přístupu a konkrétní aktivity, ale upozornily i na konkrétní příležitosti v průběhu roku, které je možné s různými aktivitami propojit. Účastnice webinaru jistě ocení hotové materiály a připravené lekce, které jsou k dispozici knihovnám, dalším institucím, ale i rodinám a jednotlivcům.

Samotného webinaru se zúčastnilo přibližně 80 knihovnic; přihlásily se dokonce i kolegyně ze Slovenska.

Záznam z webinaru najdete na účtu SKIP na YouTube (pod videem najdete i odkazy z webinaru):

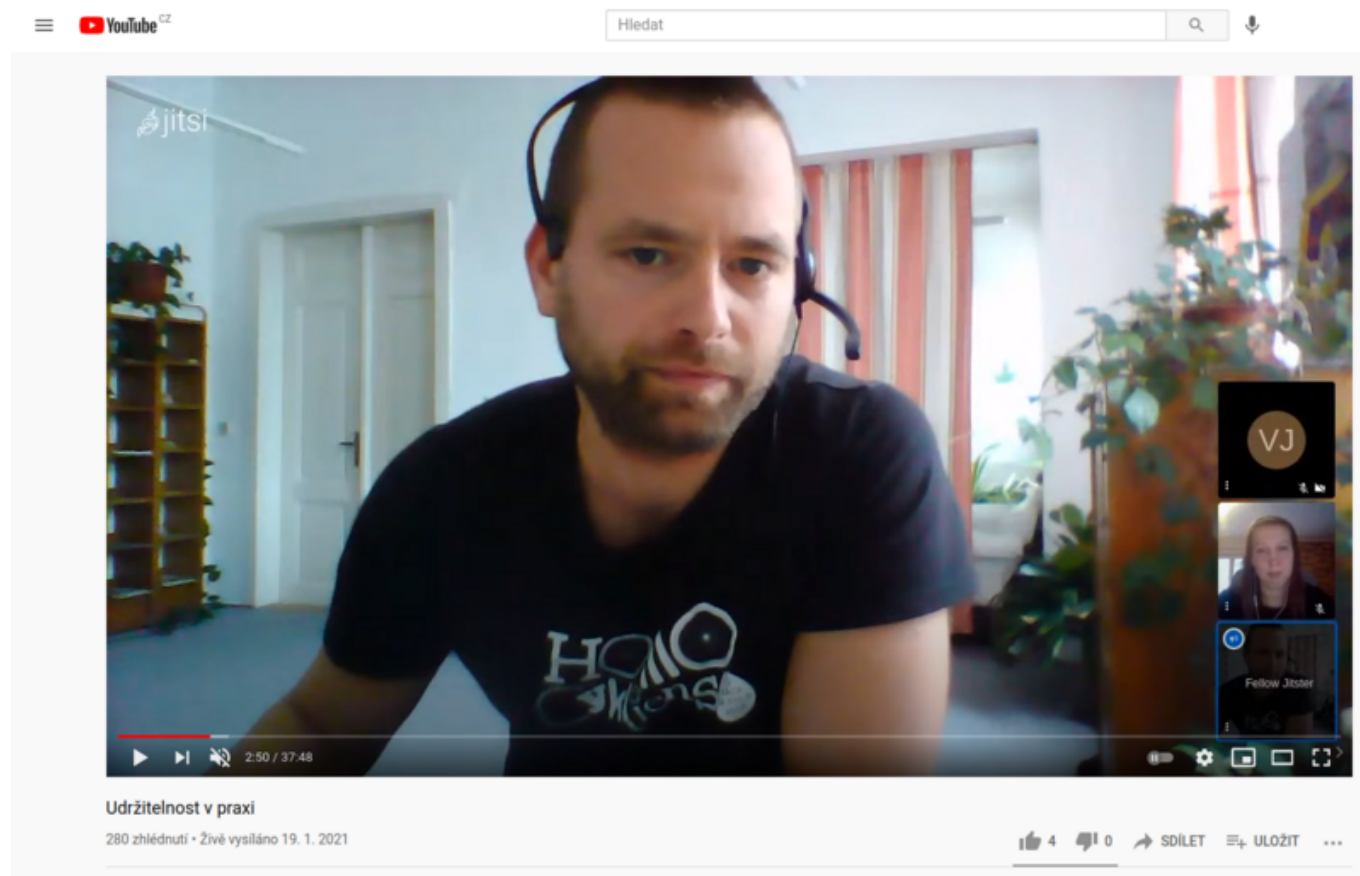
Zveřejněný záznam během prvních dvou týdnů zaznamenal více než 200 zhlédnutí.

Většina respondentek dala při evaluaci lektorkám nejlepší možné hodnocení – jak co se týče profesionálního vystupování či dobré přípravy, tak s ohledem na jejich zaujetí, nadšení a entuziasmus nebo vstřícnost a vytvoření přátelské atmosféry. Některé účastnice nebyly zcela přesvědčeny, že budou moci využít informace v knihovnické praxi. Jiné byly nadšeny; takto například reagovala knihovnice z Městské knihovny Krnov: „Je to jeden z nejlepších webinarů v poslední době, inspirativní, motivační, už se těším, až budu mít možnost s dětmi v Krnově vyzkoušet.“ Nejvíce se v knihovnách chystají využívat připravené materiály, tipy pro aktivity venku nebo badatelský přístup. Organizační zajištění semináře bylo také hodnoceno pozitivně. Až na jednu se všechny respondentky chystají dále vzdělávat v oblasti udržitelnosti. Z témat, která by účastnice webinaru zajímala, se vícekrát objevilo nakládání s odpady a recyklace. Z evaluace také vyplynulo, že nejedna knihovna se tématu udržitelnosti již intenzivně věnuje.

[neziskové organizace](#) [19].

Lektor představil činnost Ekoporadny, týkající se konzultací a pořádání akcí zaměřené na environmentální témata. Knihovnice a knihovníci se mohli nechat inspirovat [již probíhajícími \(letos kvůli covidu na čas pozastavenými\) a úspěšnými projekty](#) [20], např. Zelenými otazníky (vzdělávacími besedami s odborníky), kurzy zdravého vaření nebo Veget Festem (festivalem zdravé výživy, ochrany zvířat a veganství).

Lektor zároveň představil několik elektronických zdrojů ke sdílení, které vytvořil nebo se na jejich publikaci podílel. Ze stránek knihovny je možné získat jak [kuchařku rostlinného vaření](#) [21], tak i [dokument s informacemi o udržitelné praxi v knihovnách \(je k dispozici ve formátu PDF\)](#) [22].

[23]

Lektor Jan Juráš během webináře (zdroj: nahrávka webináře)

Setkání probíhalo prostřednictvím platformy Jitsi Meet a live streamu na YouTube. Původním záměrem bylo uspořádat webinář přes Jitsi Meet, kde bychom ale mohli účast nabídnout pouze omezenému počtu zájemců. Proto jsme se rozhodli pro zveřejnění setkání přes live stream, který umožnil neomezený počet sledujících. Streamu se zúčastnilo v průměru 100 knihovnic a knihovníků.

Záznam je k dispozici na kanále SKIPu a v prvním týdnu jej zhlédlo 150 dalších zájemců:

Elektronický měsíčník

- vydáván od ledna 2012
- aktuality z činnosti Ekoporadny a ZO ČSOP Strakonice
- environmentální dění v ČR i ve světě
- šířen prostřednictvím e-mailové rozesílky, ukázková papírová čísla v provozech ŠK

[24]

Ekoporadna vydává také [elektronický měsíčník Kompost](#) [25] (zdroj: prezentace Jana Juráše)

Dotazník týkající se zhodnocení jsme rozeslali 40 účastníkům webináře, kteří se přihlásili a které bylo možné kontaktovat je přímo e-mailem. Celkem dotazník vyplnilo dvanáct respondentů. Všichni dotazovaní projevíli zájem o další vzdělávání v oblasti udržitelnosti. Dále většina uvedla, že se jejich knihovna i malým podílem (tříděním, sázením stromů) snaží jít vstříc k udržitelnosti nebo o udržitelném přístupu uvažují jako o budoucí cestě.

Podcast s Veronikou Peslerovou Environmentální literatura

Veronika Peslerová spolupracuje s [Mravenčí chůvou](#) [26], kde se malým i velkým čtenářům snaží přinést informace o literatuře. Lektorka se v podcastu zmiňuje o tom, že se věnují i literatuře pro dospělé. Veronika Peslerová v podcastu doporučuje environmentálně zaměřené knižní tituly nejrůznějších žánrů.

Veronika Peslerová vystudovala Ústav informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Několik let pracovala jako vedoucí dětského oddělení [Krajské knihovny Vysočiny](#) [27] v Havlíčkově Brodě, později i jako její ředitelka. V současnosti je na mateřské/rodičovské dovolené a věnuje se svým čtyřem dětem. Je ale třeba dodat, že Veronika Peslerová není jenom paní ředitelka, milovnice knih, ale také bloggerka. Na [svém blogu](#) [28] píše zajímavé příspěvky nejen o knihách, ale také o domácím vzdělávání, výletech a vaření. Hned na úvodní stránce blogu je podnětný článek o tom, co číst. Píše se v něm o knihách, které vyprávějí, kreslí a povídají o šiškách a bobcích. Zde popisuje, jak lze naučným způsobem přivést děti k informacím o tom, jaká zvířata žijí v lesích a na základě čeho je poznat.

A jaké knihy Veronika Peslerová doporučuje knihovnicím a knihovníkům? První jmenovaná je kniha od autora Erazima Koháka s názvem [Zelená svatozář: kapitoly z ekologické etiky](#) [29]. Zníněny jsou

i knihy Hany Librové s názvem [Pestří a zelení: kapitoly o dobrovolné skromnosti](#) [30], [Vlažní a váhaví: kapitoly o ekologickém luxusu](#) [31] a [Věrní a rozumní: kapitoly o ekologické zpozdilosti](#) [32]. Veronika Peslerová doporučuje i fotografickou knihu [Naše planeta](#) [33], která hovoří o stavu Země. Zajímavá je i zmínka o knize [50 nápadů pro děti k záchraně Země](#) [34] od Johna Javny (v roce 2012 byla vydána pod názvem [50 nápadů pro děti, jak přispět k záchraně planety](#) [35]). Více se dozvíte v [našem podcastu na SoundCloudu](#) [36].

Závěr

Přes různé překážky se podařilo vytvořit různorodou sadu podkladů pro knihovnice a knihovníky, kteří hledají základní informace o udržitelnosti a její aplikovatelnosti do pracovního života. Zazněly jak jednoduché praktické rady na kroky, které je možné udělat během pár minut, tak výzvy k hloubkovým změnám v celospolečenském přístupu. Zveřejněné záznamy jsou nadále využívány. Členky projektového týmu se zároveň seznámily s úplně novými aktivitami, dostaly se do nezvyklých rolí a zažily starosti spojené s pořádáním vzdělávacích akcí. Přestože nás někdy zklamala technika a ani moderátorská premiéra nebyla dokonalá, doufáme, že se kolegyním a kolegům budou vzniklé podklady k užitku.

Poster z projektu najdete na [stránkách Ústavu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Univerzity Karlovy \(k dispozici je ve formátu PDF\)](#) [37].

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-2/webinare-podcast-k-tematu-udrzitelnosti>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-2/webinare-podcast-k-tematu-udrzitelnosti>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/boskova-milli>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/greguskova-zuzana>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/nekolova-katerina>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/pitasova-barbora>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2021-rocnik-30-cislo-2>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [8] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/udrzitelny-rozvoj>
- [9] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/regiony/01-praha>
- [10] <https://www.skipcr.cz/regiony/01-praha>
- [11] <https://uisk.ff.cuni.cz/cs/>
- [12] <http://terezanet.cz/cz>
- [13] https://ucimesevenku.cz/wp-content/uploads/2019/11/01_Pruvodce_pro_ucitele-2.pdf
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/852/nekolova4.png>
- [15] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/852/nekolova3.png>
- [16] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/852/nekolova2.jpg>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/852/nekolova1.jpg>
- [18] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/852/nekolova7.png>
- [19] <https://www.knih-st.cz/content/informacni-centrum-neziskovych-organizaci-ekoporadna>
- [20] <https://www.knih-st.cz/content/akce>
- [21] <https://www.knih-st.cz/content/roslinna-kucharka>
- [22] https://www.knih-st.cz/sites/default/files/udrzitelna_praxe_pro_knihovny.pdf
- [23] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/852/nekolova8.png>
- [24] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/852/nekolova6.png>
- [25] <https://www.knih-st.cz/kompost>
- [26] <https://mravencichuva.cz/>
- [27] <https://www.kkvysociny.cz/>
- [28] <https://pesleri.blogspot.com/>
- [29] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000969303&local_base=CNB

- [30] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000081999&local_base=CNB
- [31] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=001293618&local_base=CNB
- [32] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=002876518&local_base=CNB
- [33] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=003038071&local_base=CNB
- [34] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000065155&local_base=CNB
- [35] https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=002396417&local_base=CNB
- [36] <https://soundcloud.com/skippraha/environmetalni-literatura-pro-knihovny>
- [37] <https://uisk.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/sites/62/2021/01/poster-final.pdf>